Till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Yttrande - Remiss av promemorian Kommunal och regional finansiering av flyglinjer med allmän trafikplikt

Remissinstansens diarienummer: LI2026/01127

Övergripande kommentarer

Östersunds kommun motsätter sig förslagen till möjligheter för kommuner och regioner att finansiera och upphandla flygtrafik gällande flyglinjer med allmän trafikplikt. Orsaken är i korthet att kommunen ser en risk för att kostnadsansvaret för denna typ av trafik kommer att förskjutas från staten till kommuner och regioner.

Det finns också, menar kommunen, en risk för att ansvaret för att möjliggöra en rimlig tillgänglighet i alla delar av landet blir otydligt. En sådan otydlighet gynnar inte de demokratiska processerna.

Kommunen ser även en risk för att skillnaderna i tillgänglighet i olika delar av landet kommer att öka om förslaget förverkligas. Mycket talar nämligen för att det är i de delar av landet där behoven av upphandlad flygtrafik är som störst som de ekonomiska förutsättningarna för regional eller kommunal finansiering är sämst.

Utveckling av kommentarer

Östersunds kommun har tidigare uttalat sig positivt angående ett tydligare statligt ansvar för det svenska flygplatssystemet. Självklart anser kommunen att Åre-Östersunds flygplats har en mycket viktig roll att fylla, både nu och i framtiden. Att denna flygplats även fortsättningsvis ska ingå i det statliga flygplatssystemet är odiskutabelt. Lika odiskutabelt är att trafiken till och från denna flygplats spelar en mycket viktig roll för både kommunens och länets utveckling. Den allra största delen av den trafik som bedrivs vid flygplatsen sker idag på kommersiella grunder. Men flygplatsen används också för den av staten upphandlade flygtrafiken mellan Östersund och Umeå. Det är denna typ av upphandlad trafik som den nu redovisade promemorian handlar om.

Östersunds kommun yttrade sig våren 2025[1] över Trafikverkets regeringsuppdrag ”Ökat regionalt inflytande avseende flyglinjer med allmän trafikplikt, redovisning av regeringsuppdrag[2]”. Kommunen avstyrkte mycket tydligt de förslag som fanns i den rapporten och pekade bland annat på risken för ett övervältrande av kostnadsansvaret från staten till kommuner och regioner och på att ansvaret för upphandlad flygtrafik i landet skulle bli otydligt. Kommunen pekade också på risken att skillnaderna i tillgänglighet till olika delar av ladet skulle öka då de ekonomiska resurserna hos regioner och kommuner är som minst i de områden i landet där behoven av upphandlad trafik är som störst.

Samma typ av farhågor och synpunkter framfördes från flera remissinstanser. I departementets promemoria bemöts inte dessa synpunkter på allvar. Där står bara lite svepande att förslagen innebär ”en möjlighet, inte en skyldighet, för kommuner och regioner att bekosta ytterligare trafik”. Kommunen ser en uppenbar risk i att blotta vetskapen om att kommuner och regioner har en formell möjlighet att finansiera upphandlad flygtrafik kommer att minska benägenheten från staten att ge Trafikverket de anslag som behövs. Det anslag som regeringen gett Trafikverket har också inneburit att Trafikverket föreslagit att fem flyglinjer inte längre föreslås få fortsatt allmän trafikplikt om inte anslaget kan höjas ytterligare[3]. En av dessa linjer är Östersund-Umeå. Kommunen har avstyrkt förslaget[4].

För medborgarna/väljarna kommer det, med det i promemorian förslagna systemet, att bli svårare att se vem som egentligen ansvarar för denna typ av trafik. Det behövs ingen större fantasi för att se hur de olika aktörerna kommer att skylla på varandra när medborgarna ställer krav på vettiga flygförbindelser. Denna otydlighet främjar inte de demokratiska processerna.

Vare sig i Trafikverkets rapport eller i departementets promemoria förs någon diskussion om de ekonomiska möjligheterna för kommuner och regioner att utnyttja de föreslagna möjligheterna till finansiering och upphandling av flygtrafik. Östersunds kommun vill återigen påminna om att flygtrafik är mycket dyrt och att varken kommunen eller regionen ser några möjligheter att finansiera sådan trafik.

Istället för att ge kommuner och regioner en teoretisk möjlighet att finansiera flygtrafiken bör möjligheter skapas för en bättre dialog mellan staten och kommuner/regioner när det gäller underlag för beslut om allmän trafikplikt och statlig finansiering av upphandlad flygtrafik. De tillgänglighetskriterier som ligger till grund för statens beslut om upphandlad trafik behöver ofta kompletteras med regionala/lokala kunskaper. Kommunen ser fram mot en sådan dialog.

ÖSTERSUNDS KOMMUN

Kommunledningsförvaltningen

[1] Utvecklingsutskottets beslut 2025-05-20 §20
[2] Diarienummer: LI2025/00230
[3] Trafikverket (2026). Rapport Upphandling av trafik från oktober 2027 (TRV 2025/54624)
[4] Utvecklingsutskottets beslut 2026-05-12 §28

Yttrandet skickas till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet via e-post

- li.remissvar@regeringskansliet.se
- Kopia till: li.transport.remissvar@regeringskansliet.se och till niklas.lundin@regeringskanliet.se

(Ange diarienummer LI2026/01127 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet).